

Noen tanker om våpen og forsvar og sånn

GAD; lagt ut på Facebook-sida Aktiv i Rødt 16.10.2024

I Rødts gjeldende arbeidsprogram står det (fortsatt) at Rødt vil "stanse all våpeneksport til land i krig". Dette var for tre år sia et standpunkt de fleste norske partia hadde. Det var den uttalte norske politikken, enda om det i praksis skjedde brudd på linja. Jeg har ment at prinsippet var godt og tjente Norge. Med den russiske invasjonen av Ukraina endra mye seg. Plutselig mente de fleste at det var heilt nødvendig ikke bare å eksportere våpen, men også å gi dem bort. Etter mye debatt endte Rødt på samme standpunkt, og arbeidsprogramkomiteen foreslår nå å justere fra "krig" til "angrepskrig".

Jeg hadde helst sett at Norge søkte å støtte Ukraina på andre vis enn å sende våpen, men når Rødt endte opp med å støtte våpengaver, så synes jeg landsmøtet satte fornuftige vilkår om hvilke våpen og hvilke eksportveger som var de rette. Dessverre var disse vilkåra allerede brutt av den norske regjeringa da Rødts landsmøte fatta sitt vedtak. Fem dager etter vedtaket slutta Rødt seg til Nansenprogrammet for Ukraina, som de andre stortingspartia hadde signert tidligere. Den praktiske gjennomføringa av Nansenprogrammet drøftes jamnlig i Stortinget, og jeg antar at Rødt da sier seg uenig i konkrete bidrag som ikke samsvarer med landsmøtevedtaket. Men det allmenne synet trur jeg nå er at det er full politisk enighet om all støtte Norge gir til Ukraina. Rødts eventuelle dissenser er ganske usynlige.

Krigen i Ukraina har også endra det generelle bildet på sikkerhetssituasjonen i Europa, og det rustes nå opp så det suser. I Rødt har det gjennom åra vært ulike syn på forsvaret av landet. Vi har medlemmer som er pasifister og fullt ut antimilitarister med parolen "ikke ei krone til forsvaret". Dette er imidlertid et mindretallssyn som flere ganger har blitt stemt ned på landsmøter. Rødts politikk har vært og er et sterkt nasjonalt forsvar utafor Nato, og med til dels større (og andre) bevilgninger enn stortingsflertallets. Dette blei fastslått så seint som før jul i fjor. Til Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2024 hadde Rødt en særmerknad på ei side om bevilgninger til og oppbygning av forsvaret. Også da Forsvarskommisjonen kom med si tilråding, fant Rødt det passende å presentere uenighet i form av en lang særmerknad.

I juni kom forsvarsforliket og mye var forandra. Da kom det ei innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen med full enighet på alle punkter. I desember skreiv Rødt: "Rødt foreslår å øke forsvarsbudsjettet med over 600 mill. kroner, og frigjøre ytterligere midler til å styrke Forsvaret ved å kutte i antall kampfly og krigsdeltakelse i utlandet." I juni slutta Rødt seg til dette: "Modellen gir anvisning på at forsvarsbudsjettet for 2024–2025, 2028 og 2032 reelt skal økes med 15 mrd. kroner, og reelt om lag fire mrd. kroner hvert år i årene mellom." Ei plutselig mangedobling der altså. Og mens Rødt først gikk i mot at

Sverige og Finland skulle bli tatt opp som Nato-medlemmer, var tonen i juni at "finsk og svensk NATO-medlemskap styrker vår sikkerhet".

Så heter det seg at en var blitt enig i komiteen om at særstandpunkter skulle tas i debatten i stortingssalen. Så skulle vi kanskje tru at Rødt brukte mye av sine tilmålte ti minutter på talerstolen til å presentere disse særstandpunktene. Men dessverre skjer dette bare i beskjeden grad. Moxnes sier for eksempel ikke at Rødt vil melde Norge ut av Nato, slik det står i arbeidsprogrammet. Han sier i stedet noe mjukere "at vi vil erstatte NATO med en forsvarsallianse uavhengig av stormaktsinteresser".

Samla sett er det slik at også her drukner Rødts egen politikk i forliket. Eller som komiteleder Ine Eriksen Søreide fra Høyre sa det i innledningen til stortingsdebatten: "Alle partiene på Stortinget er enige om hvordan Forsvaret skal utvikles de neste tolv årene og videre."

Spørsmåla mine er omsider disse: Hva er det Rødt tjener på å skjule sin politikk bak sånne breie forlik? Hva tjener Norge på at det ikke blir en åpen debatt om de reelle og viktige uenighetene?